

18.1.2012

B7-0006/2012 }
B7-0008/2012 }
B7-0009/2012 }
B7-0010/2012 }
B7-0013/2012 } RC1

WSPÓLNY PROJEKT REZOLUCJI

zgodnie z art. 115 ust. 5 Regulaminu

zastępujący tym samym projekty rezolucji złożone przez grupy polityczne:

PPE (B7-0006/2012)

ALDE (B7-0008/2012)

Verts/ALE (B7-0009/2012)

S&D (B7-0010/2012)

GUE/NGL (B7-0013/2012)

w sprawie zakłóceń równowagi w łańcuchu dostaw żywności

Maria do Céu Patrão Neves, Esther Herranz García, Albert Deß,

w imieniu grupy politycznej PPE

Luis Manuel Capoulas Santos, Paolo De Castro, Luís Paulo Alves,

w imieniu grupy politycznej S&D

George Lyon,

w imieniu grupy politycznej ALDE

José Bové,

w imieniu grupy politycznej Verts/ALE

Alfreds Rubiks, Patrick Le Hyaric,

w imieniu grupy politycznej GUE/NGL

Rolandas Paksas,

Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie zakłóceń równowagi w łańcuchu dostaw żywności

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje rezolucje z dnia 8 lipca 2010 r. w sprawie przyszłości wspólnej polityki rolnej po 2013 r.¹, z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie uznania rolnictwa za sektor strategiczny w kontekście bezpieczeństwa żywnościowego², z dnia 23 czerwca 2011 r. w sprawie WPR do 2020 r.: sprostać wyzwaniom przyszłości związanym z żywnością, zasobami naturalnymi oraz aspektami terytorialnymi³ oraz z dnia 5 lipca 2011 r. w sprawie wydajniejszego i bardziej sprawiedliwego rynku detalicznego⁴,
- uwzględniając komunikat Komisji zatytułowany „Poprawa funkcjonowania łańcucha dostaw żywności w Europie” (COM(2009)0591) i poszczególne załączone do niego dokumenty robocze, a także swoje rezolucje z dnia 7 września 2010 r. w sprawie sprawiedliwego wynagrodzenia dla rolników: poprawa funkcjonowania łańcucha dostaw żywności w Europie⁵ i z dnia 19 stycznia 2012 r. w sprawie łańcucha dostaw środków produkcji rolnej⁶,
- uwzględniając dyrektywę 2011/7/UE w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych⁷,
- uwzględniając decyzję Komisji z dnia 30 lipca 2010 r. ustanawiającą Forum Wysokiego Szczebla do spraw Poprawy Funkcjonowania Łańcucha Dostaw Żywności (2010/C 210/03),
- uwzględniając ostateczne zalecenia Grupy Wysokiego Szczebla ds. Konkurencyjności Europejskiego Przemysłu Rolno-Spożywczego z dnia 17 marca 2009 r., a także konkluzje z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie poprawy funkcjonowania łańcucha dostaw żywności w Europie,
- uwzględniając dane Eurostatu dotyczące indeksów cen środków produkcji rolnej (kosztów środków produkcji) oraz indeksów cen produktów rolnych (cen zbytu)⁸,
- uwzględniając swoje oświadczenie z dnia 19 lutego 2008 r. w sprawie zbadania ewentualnych przypadków nadużywania władzy przez duże supermarkety prowadzące działalność w Unii europejskiej oraz przeciwdziałania im⁹, a także swoją rezolucję z dnia 16

¹ Teksty przyjęte, P7-TA(2010)0286.

² Teksty przyjęte, P7-TA(2011)0006.

³ Teksty przyjęte, P7-TA(2011)0297.

⁴ Teksty przyjęte, P7-TA-PROV(2011)0307.

⁵ Teksty przyjęte, P7-TA(2010)0302.

⁶ A7-0421/2011.

⁷ Dz.U. L 48 z 23.2.2011, s. 1.

⁸ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database.

⁹ Teksty przyjęte, P6-TA(2008)0054.

marca 2009 r. w sprawie cen żywności w Europie¹ ,

- uwzględniając sprawozdanie Wspólnego Centrum Badawczego (JRC) z 2008 r. zatytułowane „Niskonakładowe systemy produkcji rolnej: szansa na rozwój rolnictwa zrównoważonego”² ,
  - uwzględniając sprawozdanie zatytułowane „Działalność rolnicza a prawo do żywności”, przygotowane przez specjalnego sprawozdawcę ONZ ds. dostępu do żywności,
  - uwzględniając art. 115 ust. 5 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że w komunikacie zatytułowanym „Poprawa funkcjonowania łańcucha dostaw żywności w Europie” (COM(2009)0591) Komisja stwierdziła poważne zakłócenia równowagi siły przetargowej, prowadzące do nieuczciwych praktyk handlowych, takich jak opóźnienia w płatnościach, jednostronne zmiany warunków umów, nieuczciwe warunki umów, ograniczanie dostępu do rynku, brak informacji na temat kształtowania cen, nierównomierny rozkład marż zysku w całym łańcuchu żywnościowym, nadużywanie pozycji rynkowej przez dostawców lub nabywców, m.in. w formie karteli, narzucania cen odsprzedaży i porozumień o wspólnych zakupach;
- B. mając na uwadze, że poziom koncentracji bardzo dużych detalistów w Unii Europejskiej przynosi niekorzystne konsekwencje dla producentów i innych dostawców, gdyż prowadzi do coraz poważniejszych zakłóceń równowagi w układzie sił kontrahentów; mając na uwadze, że producenci i przetwórcy produktów rolnych doświadczają stopniowej utraty siły przetargowej, jeśli chodzi o ustalanie poziomu cen w całym łańcuchu wartości – począwszy od produkcji podstawowej, przez przetwórstwo, na konsumencie finalnym skończywszy; mając na uwadze, że nadmierna koncentracja powoduje spadek różnorodności produktów, utratę dziedzictwa kulturowego, zamykanie punktów sprzedaży detalicznej oraz utratę miejsc pracy i źródeł dochodu;
- C. mając na uwadze, że nadal pogłębia się problem niedostatecznych dochodów rolników, a ceny płacone przez konsumentów nie odbijają się na poziomie cen otrzymywanych przez rolników za ich produkty, co zawęży możliwości inwestowania i wprowadzania innowacji przez rolników oraz może doprowadzić wielu z nich do porzucenia działalności rolnej;
- D. mając na uwadze, że utrata siły przetargowej, wzrost kosztów produkcji i niemożliwość odzyskania tych kosztów w całym łańcuchu dystrybucji żywności może zagrozić przetrwaniu gospodarstw rolnych, co grozi osłabieniem długoterminowego potencjału produkcyjnego w państwach członkowskich i nasileniem ich uzależnienia od rynków zewnętrznych;
- E. mając na uwadze, że wyważone stosunki handlowe nie tylko poprawiłyby funkcjonowanie łańcucha dostaw żywności, ale również – w wyniku wzrostu konkurencyjności – przyniosłyby korzyści dla rolników, a w ostatecznym rozrachunku również dla konsumentów;
- F. mając na uwadze, że obserwowane ostatnio wahania cen żywności i podstawowych towarów

¹ Teksty przyjęte, P6-TA(2009)0191.

² http://agrienv.jrc.ec.europa.eu/publications/pdfs/LIFS_final.pdf.

budzą poważne obawy co do funkcjonowania europejskich i światowych łańcuchów dostaw żywności oraz spowodowały wzrost niepewności, jeśli chodzi o dochody rolników i o dokonywane przez nich długoterminowe inwestycje;

- G. mając na uwadze, że konsumenci również nie korzystają z niskich cen oferowanych gospodarstwom rolnym, ze względu na stopniową utratę siły przetargowej rolników w łańcuchu żywności, szczególnie z tego powodu, że wymogi jakościowe, prawa pracownicze oraz normy ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt – których europejscy rolnicy muszą przestrzegać – często nie są stosowane w ten sam sposób do przywozu produktów rolnych;
- H. mając na uwadze, że organy ds. konkurencji w wielu państwach członkowskich stwierdziły szczególnie poważne zakłócenia równowagi w łańcuchu dostaw żywności w czterech istotnych obszarach: jednostronne narzucanie warunków umownych, praktyka upustów cenowych, stosowanie sankcji oraz warunki płatności;
1. podkreśla, że problem zakłóceń równowagi w łańcuchu dystrybucji żywności ma wyraźny europejski wymiar, co wymaga stosownego rozwiązania na szczeblu europejskim, zważywszy na strategiczne znaczenie łańcucha rolno-spożywczego dla Unii Europejskiej; zauważa, że łańcuch dostaw żywności, rolnictwo, przemysł rolno-spożywczy i dystrybucja zapewnia 7% łącznej liczby miejsc pracy w UE, a obroty w tych sektorach wynoszą 1400 miliardów EUR rocznie, czyli więcej niż w jakimkolwiek innym sektorze produkcji w UE, przy czym udział rolnej wartości dodanej uzyskiwanej w łańcuchu dostaw żywności spadł z 31% w 1995 r. do 24% w UE-25 w 2005 r.;
  2. zwraca uwagę na bieżące prace Forum Wysokiego Szczebla do spraw Poprawy Funkcjonowania Łańcucha Dostaw Żywności, a zwłaszcza na platformę tematyczną business-to-business; apeluje o oficjalne i regularne informowanie go o postępie prac i o podejmowanych decyzjach;
  3. z uznaniem odnotowuje cenną pracę platformy eksperckiej zajmującej się praktykach umownymi B2B, funkcjonującej w ramach Forum Wysokiego Szczebla do spraw Poprawy Funkcjonowania Łańcucha Dostaw Żywności, a zwłaszcza określenie, opracowanie wykazu i ocenę praktyk handlowych, które należy uznać za rażąco nieuczciwe, w oparciu o dane i konkretne przykłady; wzywa do zdecydowanego popierania inicjatyw sprzyjających poświęconemu tej kwestii dialogowi między stronami; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że zainteresowane strony uzgodniły zasady mające regulować kwestię dobrych praktyk, co zaprezentowano na Forum Wysokiego Szczebla w dniu 29 listopada 2011 r., i wzywa zainteresowane strony do podejmowania środków wykonawczych;
  4. wzywa Komisję, by w stosownych przypadkach zaproponowała zdecydowane przepisy wspólnotowe, niezakłócające prawidłowego funkcjonowania rynków, by zagwarantować uczciwe i przejrzyste stosunki między producentami, dostawcami i dystrybutorami produktów żywnościowych, a także by właściwie wdrażać obowiązujące już przepisy, szczególnie dlatego, że według dostarczonych przez Eurostat najnowszych danych dotyczących dochodów z działalności rolniczej od 2009 r. na poziomie UE nastąpił spadek dochodów rolniczych o 11,6%, a łączne koszty środków produkcji ponoszone przez rolników UE wzrosły w okresie 2000-2010 średnio o prawie 40%;

RC\889435PL.doc

PE479.443v01-00 }
PE479.445v01-00 }
PE479.446v01-00 }
PE479.447v01-00 }
PE479.450v01-00 } RC1

5. wzywa Komisję i państwa członkowskie, by nadal w trybie pilnym rozwiązywały problem nieuczciwego podziału zysków w łańcuchu dostaw żywności, zwłaszcza jeśli chodzi o odpowiednie dochody rolników; uznaje fakt, że stymulowanie systemów zrównoważonej produkcji wymaga rekompensowania rolnikom poczynionych inwestycji i zobowiązań w tej dziedzinie; podkreśla, że rywalizacja powinna ustąpić miejsca stosunkom opartym na współpracy;
6. zauważa, że polityka rolna musi umożliwiać właścicielom małych i średnich gospodarstw, w tym gospodarstw rodzinnych, uzyskiwanie godnych dochodów, a także pozwalać na produkowanie wystarczającej ilości żywności odpowiedniej jakości po przystępnych cenach, tworzenie miejsc pracy, wspieranie rozwoju obszarów wiejskich oraz zapewnianie ochrony środowiska i trwałego rozwoju;
7. nalega, by państwa członkowskie odgrywały czynną rolę we wspieraniu istniejących forów konsultacyjnych i tworzeniu nowych, zapewniając odpowiednią reprezentację podmiotów uczestniczących w łańcuchu żywności, aby promować dialog i określić wytyczne prowadzące do sprawiedliwszych i bardziej wyważonych stosunków; zwraca uwagę, że takie oficjalne konsultacje pomagają chronić producentów i dostawców, a także zapobiegać stosowaniu środków odwetowych w sektorze dystrybucji;
8. wzywa krajowe i europejskie organy ds. konkurencji oraz inne organy regulacyjne zajmujące się kwestiami związanymi z produkcją i handlem do podjęcia działań skierowanych przeciwko nadużyciom w zakresie nabywania produktów, stosowanym przez hurtowników i detalistów zajmujących dominującą pozycję na rynku, które to nadużycia systematycznie stawiają rolników w szczególnie niekorzystnej pozycji przetargowej;
9. stanowczo wzywa do opracowania jasnej, dokładnej i obiektywnej definicji nieuczciwych praktyk stanowiących nadużycie, w tym bardziej precyzyjnego definiowania pojęć i ich jaśniejszego rozróżniania, zgodnie z mandatem przyznanym Komisji na mocy rezolucji w sprawie wydajniejszego i bardziej sprawiedliwego rynku detalicznego, aby praktyki takie można było objąć odpowiednią regulacją, kontrolą i obiektywnymi sankcjami;
10. wskazuje na poniższe elementy jako na niewyczerpującą listę praktyk, które są przedmiotem obaw producentów, jeśli chodzi o funkcjonowanie łańcucha dostaw żywności:

I) dostęp do sprzedawców detalicznych:

- i) opłata z góry za rozpoczęcie negocjacji,
- ii) opłaty za umieszczenie towarów na eksponowanych miejscach w sklepie,
- iii) opłaty za wprowadzenie produktów na rynek,
- iv) ustalanie cen za miejsca na półkach sklepowych,
- v) wymuszanie promocji,
- vi) opóźnienia w płatnościach,
- vii) ustalanie cen,
- viii) klauzula uprzywilejowanego traktowania klienta,

II) nieuczciwe warunki umowne lub jednostronne zmiany warunków umów:

- i) jednostronne zmiany warunków umownych oraz zmiany warunków umownych z mocą wsteczną,
- ii) jednostronne niedotrzymanie umowy,
- iii) klauzule o wyłączności i opłaty za wyłączność,
- iv) wymuszanie obowiązkowych składek na koszty marki własnej,
- v) narzucanie standardowych wzorów umów,
- vi) praktyki odwetowe,
- vii) niepisane ustalenia umowne,
- viii) odzyskiwanie marży handlowej,
- ix) rabaty skumulowane,
- x) opóźnienia w płatnościach,
- xi) narzucanie opłat za przetwarzanie lub usuwanie odpadów,
- xii) zakupy grupowe i wspólne negocjacje,
- xiii) aukcje odwrócone,
- xiv) nierealistyczne terminy dostaw,
- xv) narzucanie obowiązku korzystania z usług (określonego) dostawcy opakowań lub stosowania określonego materiału opakowaniowego,
- xvi) narzucanie obowiązku korzystania z (określonej) platformy logistycznej lub z usług określonego operatora,
- xvii) opłaty na pokrycie (nieuzgodnionych wcześniej) promocji,
- xviii) zamawianie nadmiernej ilości produktu z myślą o promocji,
- xix) opłaty za nieosiągnięcie określonych poziomów sprzedaży,
- xx) narzucanie dostawcom obowiązkowego upustu przy sprzedaży powyżej określonego poziomu,
- xxi) jednostronne wycofywanie produktów z półek sklepowych,
- xxii) narzucanie bezwarunkowego zwrotu (niesprzedanego) towaru,
- xxiii) obciążanie dostawców kosztami związanymi z ubytkiem lub kradzieżą produktów,
- xxiv) obciążanie dostawców nadmiernymi kosztami związanymi ze skargami klientów;

11. wzywa do ustanowienia ram umożliwiających skuteczną kontrolę tych praktyk, przede wszystkim w formie dochodzenia dotyczącego całego sektora, prowadzonego środkami administracyjnymi lub sądowymi, a następnie przez ustanowienie systemu oceny i monitorowania, obsługiwanego przez państwa członkowskie i koordynowanego przez Komisję, a także przez skuteczne stosowanie sankcji odstraszać w odpowiednim czasie;

12. w odniesieniu do warunków umownych oraz praktyk handlowych stanowiących nadużycie wzywa do wprowadzenia lepszych środków gwarantujących przestrzeganie terminów płatności, przy uwzględnieniu postanowień dyrektywy w sprawie opóźnień w płatnościach, a także do wprowadzenia nowych instrumentów celem skrócenia i zharmonizowania na poziomie europejskim czasu upływającego od dostarczenia towaru do rzeczywistego uzyskania zapłaty przez dostawców; w związku z tym podkreśla pilną potrzebę opracowania rozwiązań określonych problemów, na jakie natrafiają producenci towarów szybko psujących się, o krótkim okresie przechowywania, którzy borykają się z poważnymi problemami pod względem płynności;

13. zwraca uwagę na środki zaproponowane przez Komisję we wnioskach dotyczących reformy

WPR, mające poprawić pozycję rolników w łańcuchu dostaw żywności dzięki wsparciu dla organizacji producentów i organizacji międzybranżowych, a także dzięki wspieraniu krótkich łańcuchów między producentami a konsumentami, takich jak targi, na których oferowane są lokalne produkty; uważa, że wzmocnienie pozycji rolników dzięki lepszej organizacji wewnętrznej i bardziej profesjonalnemu podejściu pomoże im uzyskać sprawiedliwszy udział w wartości dodanej;

14. z zadowoleniem przyjmuje zalecenie Komisji dotyczące współpracy państw członkowskich w zakresie wymiany najlepszych praktyk dotyczących powiadamiania o praktykach umownych, a także fakt opracowywania zestawów standardowych umów;
15. wzywa Komisję Europejską do poprawy europejskiego narzędzia monitorowania cen oraz do stworzenia przyjaznego dla użytkownika, przejrzystego i wielojęzycznego interfejsu pozwalającego konsumentom i zainteresowanym stronom na porównywanie cen podstawowych artykułów żywnościowych w obrębie jednego państwa członkowskiego i pomiędzy państwami członkowskimi na każdym etapie łańcucha dostaw żywności, uwzględniającego przy tym różnice w zakresie kosztów życia w poszczególnych państwach członkowskich;
16. wzywa Komisję, aby wyjaśniła stosowanie zasad konkurencji w rolnictwie w celu dostarczenia rolnikom i ich organizacjom międzybranżowym narzędzi umożliwiających poprawę ich możliwości negocjacji; wzywa do oceny istniejącego unijnego prawa konkurencji oraz do jego zmiany, aby w większym stopniu uwzględnić szkodliwy wpływ koncentracji pionowej na cały łańcuch dostaw żywności, zamiast ograniczać się jedynie do określenia względnych pozycji poszczególnych przedsiębiorstw na rynku i zakłóceń konkurencji, widzianych jedynie z punktu widzenia negatywnych skutków, jakie przynoszą konsumentom;
17. wzywa Komisję, by lepiej koordynowała prace swych poszczególnych służb, aby móc odgrywać bardziej aktywną rolę w procesie monitorowania cen w całym łańcuchu żywnościowym oraz w procesie monitorowania dynamiki sprzedaży detalicznej i odpowiednich udziałów rynkowych w całej UE; wzywa do utworzenia urzędu niezależnego rzecznika ds. handlu żywnością, który będzie współpracował z odpowiednimi organami ds. handlu i konkurencji, a także z działającymi w każdym państwie członkowskim krajowymi rzecznikami ds. handlu, w celu koordynowania i wymiany informacji; uważa ponadto, że zarówno rzecznik europejski, jak i poszczególni rzecznicy krajowi powinni być odpowiedzialni za gwarantowanie zgodności z odpowiednimi przepisami oraz za zalecanie na czas odpowiednich sankcji;
18. wzywa Komisję do szczegółowego zbadania różnic w podejściu 27 krajowych organów ds. konkurencji i w polityce krajowej w tej dziedzinie oraz do zachęcania do poszukiwania rozwiązań, które uwzględniają wszystkich partnerów uczestniczących w łańcuchu produkcji żywności i zapobiegają przypadkom nadużywania dominującej pozycji jednego lub ograniczonej liczby ogniw łańcucha środków produkcji lub łańcucha zbytu, co często osłabia pozycję producenta rolnego;
19. uważa za sprawę priorytetową przeprowadzenie w całej UE kampanii informującej rolników o przysługujących im prawach umownych oraz o najczęściej stosowanych nielegalnych i

RC\889435PL.doc

PE479.443v01-00 }
PE479.445v01-00 }
PE479.446v01-00 }
PE479.447v01-00 }
PE479.450v01-00 } RC1

nieuczciwych praktykach umownych i handlowych stanowiących nadużycie, a także o dostępnych im środkach zgłaszania nadużyć;

20. uważa, że sposobem na rozwiązanie problemu zakłóceń równowagi w łańcuchu dostaw żywności jest samoregulacja, konieczne jest jednak także regulowanie i dostosowanie prawa konkurencji; podkreśla, że państwa członkowskie powinny wspierać opracowywanie najlepszych praktyk lub kodeksów postępowania we współpracy ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, tj. producentami, przedstawicielami przemysłu, dostawcami, detalistami oraz przedstawicielami konsumentów, przy jak najlepszym wykorzystaniu istniejących synergii;
21. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.